

Nærings- og fiskeridepartementet
Klima- og miljødepartementet

Deres ref.	Vår ref.	Saksbehandler	Dato
		Alessandro Astroza, 98865674	23.04.2025

Høring om fiskeritiltak i Oslofjorden

Fiskeridirektoratet har fremmet tre forskjellige alternativer i sine [råd om fiske i Oslofjorden](#). Begge rapportene er levert etter bestilling fra Nærings- og fiskeridepartementet fra 2024, og kommer på bakgrunn av en rapport bestilt fra [Havforskningsinstituttet i 2023](#) som gjorde en samlet gjennomgang av hvilke faktorer som bidrar til miljørisiko. I september 2024 lanserte også [Miljødirektoratet sine råd](#) om nye forvaltningstiltak innen fiskeri i Oslofjorden.

Basert på disse rådene sendte Nærings- og fiskeridepartementet og Klima- og miljødepartementet den 20. januar forslag til nye fiskeritiltak.

Innledende kommentarer til høringsforslaget

Forslagene som innebærer store nullfiskeområder er drastiske i et område som allerede har strenge reguleringer. Etter vår vurdering er forslagene basert på et vitenskapelig grunnlag som ikke i tilstrekkelig grad har adressert bredden og nyansene. Vi anser grunnlaget for svakt til å forsvare de mest inngripende tiltakene i høringsnotatet. Det finnes i dag store kunnskapshull om tilstanden i Oslofjorden, og et fiskeforbud vil få alvorlige konsekvenser for både yrkes- og fritidsfiskere uten nødvendigvis å adressere de underliggende problemene på en tilstrekkelig måte. Det må sannsynliggjøres bedre at tiltakene vil medføre reell forbedring i økosystemene.

Flere studier indikerer at forurensning, eutrofiering, stor økning i naturlig predasjon og tap av leveområder har større negativ innvirkning på livet i Oslofjorden enn fiskeaktiviteten alene. Sist i rekken er Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden hvor det er utarbeidet en plan for å bedre miljøtilstanden. Den tredje statusrapporten som kom i januar 2025 gir en oversikt over tiltakene som er gjennomført og viser at miljøtilstanden i Oslofjorden er dårlig. Videre presiserer rapporten at fjorden har mange påvirkningsfaktorer, og at det er behov for tiltak på tvers av sektorer for å forbedre tilstanden. På bakgrunn av dette mener vi det blir feil at søkelyset i så stor grad rettes mot at overfiske og fiskeriaktivitet som er hovedårsaken til reduserte fiskebestander og dårlige miljøforhold.

I høringsnotatet skriver departementene: «På grunn av den uvanlige miljøtilstanden er det også stor usikkerhet knyttet til hvilke effekter man kan forvente fra gjennomføring av enkelttiltak.» Dersom dette er tilfelle, fremstår tiltaksforslaget langt på vei som et gigantisk eksperiment med usikre effekter. Forskriftens formål er «gjenoppbygging av økosystemene» vil kanskje ikke oppnås. Den

sikreste effekten av de foreslåtte tiltakene synes å bli nedbygging av fiskeriaktivitet. Dette kan vi ikke godta.

Vi opplever at grunnlaget for forslaget er forestillinger om positive effekter av verneområder og nullfisketiltak som i liten grad stammer fra norske forhold. Det vises til internasjonale meta- og syntesestudier heller enn blandete resultater fra studier i relevante nordlige økosystem. Dermed mangler diskusjonen helt avgjørende nyanser innen forskningsfeltet. Dette bekymrer oss, og vi vil utdype lenger nede i høringsvaret.

Vi er klar over at mye av det faglige grunnlaget for høringsforslaget finnes i rapporten «Krafttak for kysttorsken». Rapporten adresserte mange forhold i et nødvendig økosystemperspektiv. Dette er i utgangspunktet positivt som grunnlag for helhetlige vurderinger. «Krafttak for kysttorsken» svikter imidlertid når det kommer til tiltaksforslag. På dette området framstår den som en ensidig argumentasjon for bunntrålforbud og nullfiskeområder som de eneste effektive løsningene for Oslofjorden. Usikkerheten knyttet til effektene av slike tiltak ble lite diskutert og for svakt kommunisert. Det argumenteres for svære forvaltningsekspesiment under uakseptabel usikkerhet. Jo mer inngripende nye tiltak er, jo bedre må de begrunnes.

Påvirkningsfaktorer på Oslofjorden – miljøtilstand

Vannkvalitet – Næringsalter, oksygenmangel og klima

Oslofjorden påvirkes av vedvarende for høy tilførsel av næringsalter o.a. via avrenning fra land. Avrenningen øker som følge av mer nedbør og flommer, trolig som følge av klimaendringene. Dette fører til forhøyet planteplanktonproduksjon og sedimentasjon, tilgroing i grunne områder, og formørking av dypere områder pga. økte humus- og partikkelmengder i overflatelagene. Fjordsirkulasjonen er slik at «utluftingen» er naturlig begrenset, og med den store befolkningstettheten og landbruksaktiviteten som finnes i nedslagsfeltet, er det ikke overraskende at fjorden påvirkes relativt sterkt av avrenning og overgjødsling. I tillegg kommer kjemisk forurensning som tilføres via avrenningen. Ingen av disse faktorene er av ny dato, men har tiltatt de seinere årene.

Store utslipp av næringsstoffer og miljøgifter fra industri, kloakk og landbruk har ført til oksygenmangel i fjordens dypere områder, noe som påvirker fiskens overlevelse og gytemuligheter. Dersom hovedproblemet ligger i forurensning og ikke fiskeri, vil et forbud mot fiske ha begrenset effekt på den økologiske gjenoppbyggingen av fjorden.

Selv om det skjer positive endringer rundt utslipp av nitrogen og fosfor fra avløpene, så er det enorme etterslep på rensing og håndtering av avløpssystemene rundt fjorden. Det estimeres at det må oppgradering til flere milliarder i årene fremover. Naturlige tilførsler gjennom vannutløp vil fortsette uavhengig av dette.

Det kan nevnes at i et pågående forskningsprosjekt om oksygenmangels effekter på torsk ved DTU/Aqua, viser foreløpige resultater” Vi har undersøgt effekten af et iltniveau, som er på et niveau, der ikke engang kan defineres som iltvind, men blot hedder 'lavt iltindhold' i de årlige opgørelser fra Aarhus Universitet. Det svarer til 4-6mg ilt/L. Og effekten på torskene var markant mere negativ, end vi faktisk havde forventet.”¹

¹ (https://www.aqua.dtu.dk/nyheder/torsk-og-iltvind-phd-magnus-h...f3be-89ce-4d00-ad74-ba16500ea61e&dm_i=7M8R,F5S3,1X3V30,1I72K,1)

Nedbygging/ødeleggelse av oppvekstområder for fisk

Den store befolkningsveksten rundt Oslofjorden har ført til store utbygginger i strand- og kystsonen. Denne «bit-for-bit» nedbyggingen utgjør en stor miljørisiko for oppvekst- og gyteområdene for fisk. Senest i en rapport fra Miljødirektoratet i 2023 slås det fast at så mye som 7–8 % av gruntvannsområdene i Oslofjorden innenfor Filtvedt har blitt ødelagt eller sterkt modifisert som følge av flytebrygger og lignende siden 50-tallet. I vannforekomsten Bærumsbassenget er over 10 % av gruntvannsarealet gått tapt.²

Nedbygging av tareskog og ålegressenger til fordel for eks. fritidsbåthavner og kunstige strender er kjente problemstillinger som foregår langs alle kystkommuner i Oslofjorden og Skagerrakkysten.

Senest i 2025 – et ferskt eksempel fra Oslo Havn³ med sprenging av områder hvor torsken gyter. Arbeidet med innseilingen til Borg Havn utenfor Fredrikstad er et annet eksempel på en omfattende miljøpåvirkning helt kystnært.

Helhetlig økosystemforvaltning – sjøpattedyr og sjøfugl

Forskriftsforslaget har som mål å gjenoppbygge økosystemet. Dette fordrer at alle aktører i økosystemet som kan tenkes å påvirke systemet negativt tas i betraktning. To aktører vi i så måte får for liten oppmerksomhet er sjøpattedyr og sjøfugl, og dette oppleves lite tillitsvekkende.

Utsagnet fra «Krafttak for kysttorsken»: «Både sel og skarv er naturlig hjemmehørende arter i et intakt marint økosystem, og de hører hjemme i en frisk Oslofjord», er nærmest et forsvarsutsagn for sel og skarv. Utsagnet er selvfølgelig riktig, men uttrykker ikke mye av nytte for forvaltningen. Det føyer seg inn i rekken av utsagn som etter vår vurdering forsøker å utelukke mulige positive effekter av en mer aktiv forvaltning av sjøfugl- og sjøpattedyr rundt Oslofjorden. Særlig gjelder dette storskarvbestanden som hekker i Ytre Oslofjord, som er av underarten *sinensis* (mellomskarv). Hekkebestanden er fortsatt økende for denne arten som for første gang ble registrert hekkende på Øra ved Fredrikstad i 1997. Tidligere var det ikke skarv i Oslofjorden i sommerhalvåret, som jo også er den viktigste oppvekstperioden for fiskeyngel. Med bakgrunn i bl.a. sporingsforsøk, antas det nå at steinkobbe i Skagerrak/Kattegat er en felles bestand. I Danmark viser målinger i Kattegat redusert spekktykkelse, og i Sverige (Kosterhavet) observeres økende antall døde selunger. Dette tas som tegn på at bestanden av steinkobbe har nådd sitt biologiske maksimalnivå – det er ikke mat til flere.

Som et relevant eksempel så la den svenske regjeringen den 12 april 2025 ut en pressemelding, der det bl.a. skrives: «På flera håll i landet återhämtar sig inte fiskbestånden trots förvaltning av långvariga fiskeförbud. Samtidigt har populationerna av säl och skarv ökat kraftigt under 2000-talet och de påverkar i stor utsträckning fiskbestånden. Regeringen har därför beslutat om uppdrag om jakt på säl och skarv».

² (<https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/2023/februar-2023/areal-dekket-av-flytebrygger-og-utfyllinger-i-indre-oslofjord/>)

³ [Hyllet fiskeforbud i Oslofjorden. Nå vil byrådet sprengte i torskens gyteområde.](#)

Flere myndigheter har fått oppdrag vedrørende sjøfugl og sel:

- Naturvårdsverket må utarbeide forslag til tiltak for å kunne begrense sel- og skarvbestandene.
- SLU skal undersøke hvordan reduksjonen av sel og skarv påvirker fiskebestandene.
- Fylkeskommunene i Södermanland, Gävleborg, Skåne og Västra Götaland skal vurdere om beskyttelsesområder for sel skal videreføres.

Danmark har spesifikk forskning dokumentert at predasjon fra mellomskarv har dramatiske konsekvenser for lokale fiskebestander, i over 10 år er det gjort tiltak med avskyting, skremming og oljering av egg i en rekke kolonier.

Vi etterlyser en tilsvarende oppmerksomhet fra norsk forvaltning, all den tid forslaget har et perspektiv som baseres på en økosystembedring. En meget nøktern beregning ut fra bestandstall for sel og skarv i 2024, viser at disse artene da sto for et uttak av over 3000 tonn fisk i fjorden – det er svært feil å hevde at det er fisketomt her.

For å få en bestandsvekst for de artene som lever i et økosystem, må første betingelse være at premisene for å leve der er til stede. Dette gjelder også for nasjonalparker. Å forby fiske er å begynne i feil ende, og det er vanskelig, for ikke å si umulig, å forstå at dette så hardnakket kan foreslås av antatt seriøse forskere og institusjoner.

Påvirkning fra fiskeriaktivitet

Rekefisket i Oslofjorden

Rekefisket i Oslofjorden domineres av relativt små fartøy fra <11 m (65%) og 11-15m (23%). Redskapene er små og lette sammenliknet med dem som brukes til havs i andre deler landet.

Blant annet er tråldørene som taues langs bunnen og skaper spor bare 400–900 kg tunge, til forskjell fra store trålere som har dører på mange tonn. Det er påbud om bruk av sorteringsrist for å begrense bifangst av fisk, men i en del av flåten benyttes oppsamlingspose bak rista med en slik maskevidde at fisk over minstemål kan høstes og omsettes under gjeldende kvotebestemmelser.

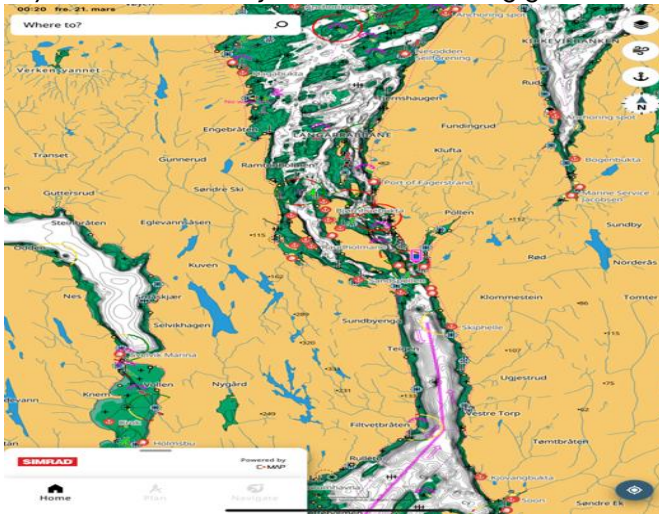
Det bør her innskytes at det er to hovedtyper torsk i fjorden. Den lokale fjordtorsken, som gjerne oppholder seg grunt (tang/tare-beltet) og i et begrenset område, og den mer vandrende nordsjøtorsken som stort sett finnes i dypet, helt inn til indre del av fjorden.

Tråling er begrenset til områder dypere enn 60 m og i realiteten jevn leire- og mudderbunn. Fjell og annen hardbunn er uaktuelt, både grunnet risiko for skade og fastkjøring og fordi det ikke er reke der. Dermed er områder med særlig sårbare fastsittende arter som korall beskyttet, og slike dyresamfunn er dessuten vernet ved lov og forskrift eller ligger i verneområder stengt for fiske. På bløtbunn, hvor trålingen forekommer, kan det være svamp og sjøfjær. Svampområder er velkjent for fiskerne, som aktivt styrer unna dem grunnet risiko for stor skade og tapt fisketid dersom trålen fylles av svamp. Effekten av tråling på sjøfjær er ikke godt kjent, og det er uavklart hvor stor skade aktuelle redskaper gjør på disse dyrene. Det er dessuten store dyparealer som ikke blir trålt, og fortsatt ligger uberørt.

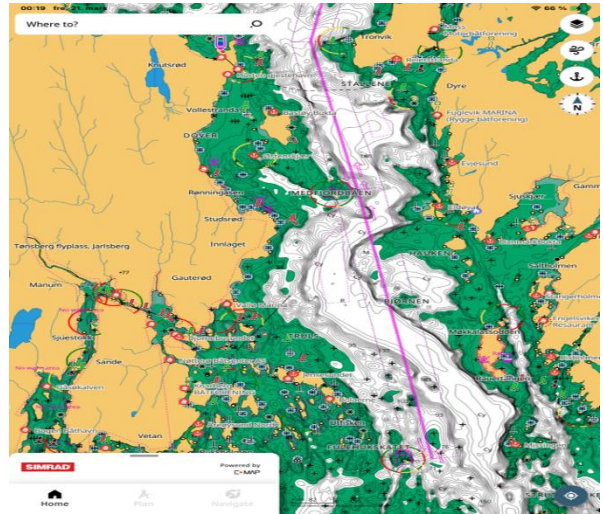
Dybderegelen på 60 meter innebærer at det ikke tråles i tang-, tare- eller ålegrasområder, heller ikke i de viktigste grunne oppvekstområdene for f.eks. torsk og de fleste andre fiskearter som er aktuelle i Oslofjorden. Mindre rekrutter av fisk som måtte finnes i trålebane passerer enten gjennom maskene eller sorteres ut av rista. I Indre Oslofjord opererer nå 2-3 trålere, i ytre fjord et titalls båter.

Småtrålerne bruker rist, men de aller fleste unnlater frivillig å bruke oppsamlingspose for å redusere bifangsten av fisk.

Dybdeforhold i Oslofjorden – 60 meter og grunnere

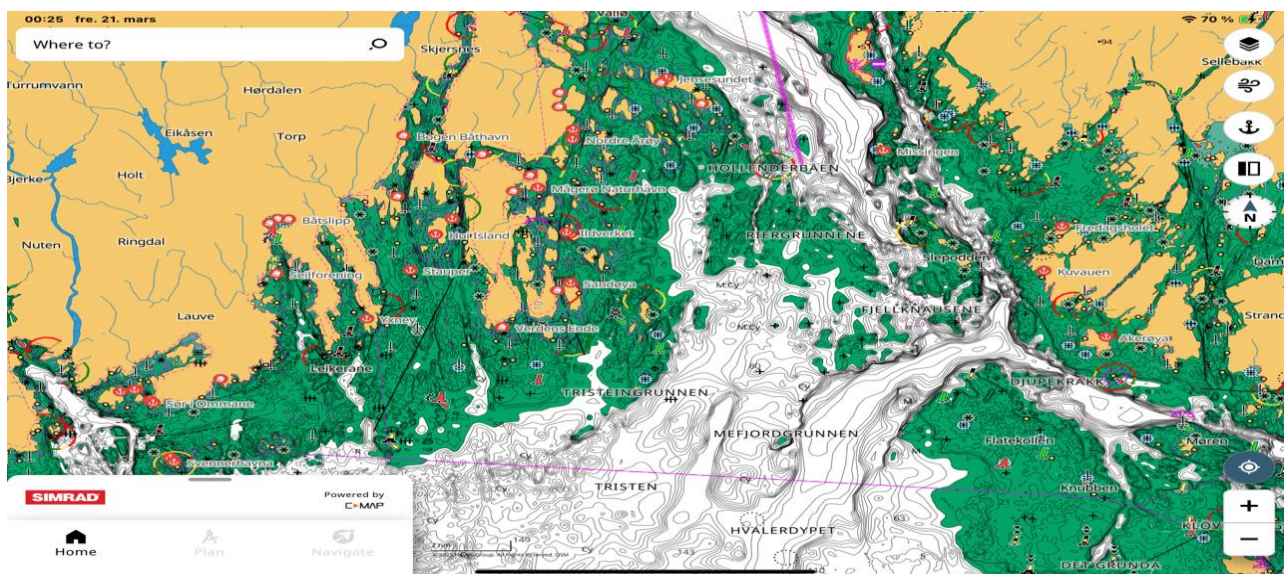

Indre Fjord

Midtre Fjord

Ytre Fjord – Færder og Hvaler

Kartene illustrerer de grønne feltene markert som 60 meter og grunnere. Dette er områder hvor det er forbud mot reketråling. Dette, i tillegg til uegnede områder for bunntåling dypere enn 60 meter, understreker hvor store områder som det ikke foregår et bunntåling og som praksis betyr nullfiske for tråling. Det nevnes svært lite i diskusjonene rundt fiskeriets påvirkning i området.

Om fiske etter pelagiske arter

Det fangstes i all hovedsak brisling, men også sild i Oslofjorden. Fra 2015 og frem til i dag har det, med unntak av 2023 hvor det deltok 4 fartøy, ikke deltatt mere enn 3 fartøy pr. år. Gjennomsnittsfangsten av både sild og brisling pr år i perioden 2013 – 2023 er på 575 tonn. Dette

inkluderer fangster registrert som kystbrisling, havbrisling, nordsjøsild, fjordsild og skagerraksild. Fisket foregår typisk over en kort periode i desember og januar.

Brisling betegnes som en nøkkelart i økosystemet. Det er imidlertid stor usikkerhet knyttet til hvilken påvirkning mengden brisling og sild har på rekruttering og vekst av torsk og annen bunnfisk. Studier fra Havforskningsinstituttet kan tyde på at brisling ikke er en viktig føde for torsk. Flerbestandsmodell i Nordsjøen viser at hvitting, hyse, sild og småtorsk er et viktigere byttedyr for torsk enn brisling. Det er lite data som viser at lite brisling og sild medfører dårlig vekst hos torsk. Det vi derimot vet fra studier i Østersjøen er at brisling spiser egg og torskelarver og at mye brisling kan sannsynligvis redusere mengden av torskeyngel.

Havforskningsinstituttets brislingstokt i Oslofjorden 2024 hadde som hovedmål å kartlegge mengden, geografisk fordeling og aldersstruktur av pelagiske arter, spesielt brisling, sild og ansjos. Tøktet, som ble utført fra 12. til 16. desember, dekket både indre og ytre deler av fjorden, inkludert sidefjorder, og brukte akustiske målinger og biologisk prøvetaking for å samle data. Det ble beregnet at det er over 2200 tonn brisling i Oslofjorden. Dette er 500 tonn mer enn i forrige kartlegging i 2022. I tillegg kommer det 1000 tonn med sild, og 150 tonn med ansjos.

Det sluttet at siste årenes uttak på 600–900 tonn brisling fra Oslofjorden kan ansees bærekraftig. Fisket foregår i Ytre Oslofjord hvor det er blanding av fjord- og havbrisling.⁴

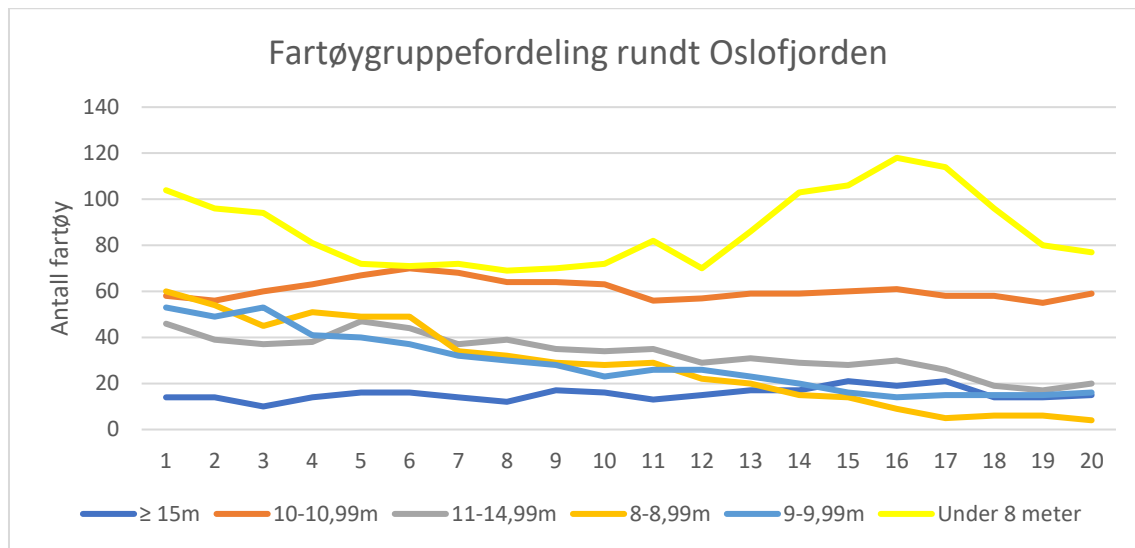
Fjordbestanden vil være mere sårbar for nedfisking enn havbrisling. Men det er ingen ting som tyder på at de moderate kvanta som fiskes nå har noen stor negativ påvirkning på bestandssituasjonen til sild og brisling i Oslofjorden. Fangstene har vært nokså stabile de siste årene og prøver fra fartøyene som fisker brisling viser god spredning i alderssammensetning. Det er fastsatt minstemål for kystbrisling for å hindre at det fiskes på rekrutter. Siden fisket foregår i desember og januar, vil fisket omfatte de eldste årgangene i bestanden, da kystbrisling har sin viktigste gyteperiode i mai-juni. I perioden 1. februar til 31. juni er det forbudt å fiske kystbrisling i Oslofjorden.

Annet fiskeri

- Det er et aktivt yrkesfiske etter hummer og taskekrabbe
- Noe garnfiske etter flatfisk, flyndre
- Dorgefiske etter makrell
- Fiske etter leppefisk i Hvaler og Færder
- Linefiske etter pigghå
- Teinefiske etter sjøkreps på dype mudderflater.

⁴ <https://www.hi.no/hi/nyheter/2025/mars/oslofjorden-denne-fisken-var-det-2227-tonn-av>

Figur: oversikt over alle fartøy rundt Oslofjorden

Fritidsfiske

Det er tidligere beregnet at fritidsfisket tar opp minst 3 ganger så mye torsk som yrkesfisket (Kleiven m.fl. 2016). Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) opererer med enda større forskjell mellom fritids- og yrkesfisket av torsk i indre Oslofjord (Colman og Haugen 2023, pers. komm.). Levert fangst fra yrkesfisket registreres ved mottakene, fangst i fritidsfiske er ikke sikkert kvantifisert.

Fritidsfisket omfatter også annet fiske med krokredskap, bl.a. etter sjørørret.

Det er et behov for bedre oversikt og innsikt i fritidsfiske omfang og påvirkning på fiskebestandene i Oslofjorden.

Manglende data og kunnskapshull i grunnlaget

En av de største utfordringene ved forslaget er mangelen på tilstrekkelig og oppdatert vitenskapelig data. Selv om flere fiskebestander har hatt en negativ utvikling, er det betydelige kunnskapshull knyttet til årsakene til denne nedgangen.

Havforskningsinstituttet har påpekt at det er behov for mer forskning på bestandsutvikling og hvordan ulike faktorer – som klimaendringer, forurensning og naturlige variasjoner – påvirker fiskepopulasjonene. Å innføre et generelt fiskeforbud uten tilstrekkelige data kan derfor være et forhastet og ineffektivt tiltak.

1. Planktonsamfunnet

Kunnskapen om et regimeskifte i planktonsamfunnene og varmere havklima er underkommunisert i rådgivningen fra Havforskningsinstituttet, og vi er bekymret for at endringer i planktonsamfunnet er en betydelig årsak til nedgangen i fiskebestandene i Oslofjorden.

Endrede betingelser for planteplanktonproduksjonen vil igjen påvirke dyreplanktonet og dernest andre arter i næringsnettet, slik som bunnlevende og pelagisk fisk. Økt primærproduksjon øker også sedimentasjonsraten, som igjen påvirker bunnsamfunn og livsbetingelsen der. I sum synes disse

endringene å skape dårligere forhold for rekrutteringen av mange fiskearter, spesielt de vårgytende. Trenden med økt temperatur og endrede forhold for planktonsamfunnene har lenge vært synlig i Indre Oslofjord, men nå har det tiltatt i Ytre Oslofjord og videre nedover langs Skagerrakkysten. Dette kan ikke relateres til fiskeriene, men er knyttet til klimatrenden mot varmere hav. At slike klimarelaterte trender trolig er vedvarende, synes sterkt underkommunisert i den offentlige omtalen for Oslofjorden. Tilsvarende forhold og effekter av disse observeres i Sverige og Danmark.

2. Rekruttering hos fiskebestandene

Torsk som parameter for gjenoppbygging av økosystemet

I høringsnotatet vises det til at Fiskeridirektoratet understreker i sine faglige råd at «torsken som art kanskje ikke alene er en god parameter for tilstanden i fiskesamfunnene i Oslofjorden i årene fremover.»

Vi er tilfredse med at Fiskeridirektoratet adresserer denne usikkerheten, men samtidig er vi svært bekymret for at departementene likevel virker å forvente at tilstanden for torsken skal kunne bedres gjennom forslagene, på bekostning av fiskeriene.

Norberg Aanonsen (2018) skriver «Bestanden av torsk har vært synkende i Nordsjøområdet i flere tiår (Beaugrand et al., 2003). I et forsøk på å endre den negative utviklingen har det vært mye fokus på regulering av fisket. Overfiske kan imidlertid ikke utelukkende forklare den minkende torskebestanden i Nordsjøen (Beaugrand og Kirby, 2010; OSPAR, 2010), og heller ikke i torskebestandene langs den norske Skagerrakkysten (Johannessen, 2010). I tillegg til overfiske, har nedgangen i torskebestandene i Nordsjøen vært knyttet til synkende tallrikhet og forskyvninger i sesongvariasjoner av viktige planktoniske byttedyr (Beaugrand et al., 2003; Lynam et al., 2017).» Mest trolig er det dette som er den underliggende årsaken til vedvarende svak rekruttering til torskebestandene i hele regionen slik påpekt av bl.a. Det internasjonale råd for havforskning (ICES) basert på egne klassiske bestandsanalyser og all tilgjengelig vitenskapelig litteratur.

En annen viktig mekanisme knyttes til temperaturen, og virker på den voksne gytefisken i fra høsten til gytingen på vårparten. Her finnes det en kritisk omgivelsestemperatur for gytebestanden på ca. 9,5 °C (Kjesbu et al. 2023). Når vintertemperaturen overstiger denne grensen stopper naturlig modning og gyting opp. Mens mattilgangen for fiskelarvene har ført til en gradvis svekkelse av bestanden over lengre tid, er den direkte virkningen av høyere temperatur på gytebestanden en umiddelbar respons. Modning og eggproduksjon forløper greit opp mot den kritiske temperaturen, men slår så dramatisk inn ved temperaturer over denne grensen. Dette har allerede skjedd i den vestlige delen av Den engelske kanalen og i den sørligste delen av Irskesjøen. Området for torsk i Skagerrak er svært nær denne kritiske temperaturen. Klimamodelleringen i Kjesbu et al. (2023) indikerer at vintertemperaturen vil passere superkritisk nivå innen ca. 30 år. Tilsvarende er også torskebestandene langs den svenske vestkysten i dårlig forfatning.

I Havforskningsinstituttets kunnskapsgrunnlag for høringsforslaget berøres disse forholdene i overraskende liten grad. Dersom effekten av store nullfiskeområder skal bedømmes gjennom en bedring i torskebestanden rundt Oslofjorden om 10 år, så vil sannsynligheten for en positiv vurdering av forslaget være lav. Målsetningen om å gjenoppbygge økosystemet i Oslofjorden er mer enn bare å ivareta torskebestanden.

3. Effekten av rekestråling på bunnfisk

Fiskeri påvirker selvsagt målressursen, men også bifangstarter og andre arter og fysiske forhold i de områder fisket foregår. Mer vidtrekkende påvirkning på biologisk mangfold kan ikke utelukkes, men dokumentasjon fra Oslofjorden er begrenset. Generelt må det kunne hevdes at effektene av fiskeri er svakt dokumentert sammenliknet med de langt mer målbare effektene av avrenning, overgjødning o.a. nevnt ovenfor. Likevel fremmes negativ påvirkning av fiskeri som en av hovedutfordringene i Oslofjorden, og det er stor og kanskje overdreven optimisme knyttet til nytten av bunnskråforbud og nullfiskeområder. Spesielt sett i fravær av forskning og undersøkelser basert på allerede innførte begrensninger, slik som strålfrie områder, hummervern og korallrevvern.

Havforskningsinstituttet publiserte i 2023 (Zimmermann et al. 2023) resultater fra en sammenligning av to store fjordsystemer i Nord-Norge som begge har vært stengt for all bunnskrå over 50 år med en fjord med kontinuerlig rekefiske med bunnskrå i samme periode. Det ble ikke funnet signifikante forskjeller mellom fjorder med og uten kommersiell stråling i tetthet og bestandssammensetning av reker og deres viktigste rovdyr, atlantisk torsk. Resultatene indikerer at selve rekefiske ikke har en negativ innvirkning på tettheten og størrelsen på bestanden av torsk. En må kunne forvente at tilsvarende forhold gjelder for forholdet mellom reker og torsk i Oslofjorden.

4. Effekten på bunnskråhabitater som følge av stråling

Vi etterlyser sikrere kunnskap om effektene av fiskerienes påvirkning på bunnskråhabitaterne

Om påvirkningen på bunnskråfauna er spørsmålet ikke om stråling påvirker, heller om påvirkningen er på et akseptabelt nivå i forhold til samfunnets krav/forventninger/mål. Dette tema diskuteres i svært liten grad i «Krafttak for kysttorsken».

Leser man rapporten «Krafttak for kysttorsken» er det nærliggende å slutte at målet er at Oslofjordens økosystem og høstede ressurser skal restaureres til en tilstand slik det var før fiskeriene startet, i alle fall før rekefiske startet.

Dette gjelder særlig etter den ensidige omtalen av rekestrålingen i rapporten. Det er ikke gjort forsøk på å beskrive de tekniske løsningene i dagens fiske, heller ikke den historiske utviklingen av fartøy og redskap. Og det er heller ikke gjort forsøk på å finne tekniske løsninger som kan bevare et framtidig enda mer bærekraftig rekestrålfiske.

At et over 100-årig strålfiske i løpet av de senere år skal ha forårsaket bunnskråkader som forårsaker reduksjon av fiskebestander fremstår ikke plausibelt.

5. Effekten av marine verneområder

Det har vært skrevet mye om bruken av arealbasert vern og bevaring som tiltak for å bedre tilstanden til fiskebestandene i Oslofjorden den siste tiden, og i den ferske rapporten fra Havforskningsinstituttet (HI) og SALT (Kleiven et al. 2024), «Hvor godt fungerer marine bevaringsområder? En litteraturstudie» påstås det blant annet at fiske må reguleres sterkt hvis man skal oppnå effektiv bevaring.

Vi mener Kleiven et al. (2024) mangler motforestillinger eller diskusjon om gyldigheten av de ganske kraftige konklusjonene. Et utsagn er følgende: «Litteraturstudien viser at naturens selvreparerende evne er stor, og at økosystemene kan gjenoppbygges og bevares. Dette kan imidlertid ta lang tid, og et bevaringstiltak på minimum 15 år er derfor tilrådelig.». Men det foreligger ingen vurdering av hvilke

betingelser som må til for at den «selvreparerende evnen» skal virke. Den synes å være universell, bare området får full beskyttelse mot fiskeri og er langvarig.

Det som ikke kommuniseres tydelig er at de fleste arbeider det refereres til hovedsakelig gjelder stasjonære arter (som bl.a. hummer), i langt mindre grad arter med lange migrasjoner og store utbredelsesområder (som f.eks. de fleste arter i tempererte farvann).

SALT-HI Rapporten tar utgangspunkt i IUCN og Naturavtalens omtaler og definisjoner. Men dette er ikke enerådende elementer i den internasjonale vurderingen av problemstillingene. Det finnes også andre definisjoner av MPAs og verneformål/-status utviklet i autoritative mellomstatlige fora, som FAO jfr. <https://www.fao.org/fishery/en/topic/4400>.

Utvalget av referanser og retningslinjer det vises til synes å underbygge den oppfatning at kun verneområder som fullt ut ekskluderer kommersielt fiskeri vil være internasjonalt anerkjent.

Mange av resultatene fra de ganske eksperimentelle bevaringsområdene er av betydelig vitenskapelig verdi, og innsatsen er i volum imponerende og omfattende. Det som imidlertid er påfallende er at ingen av studiene behandler rekrutteringsvariasjon og -trender, spesielt for fisk med store utbredelsesområder. Det letes tilsynelatende etter positive resultater for abundans og biomasse hos torsk, men det problematiseres overhodet ikke at de tilsynelatende svake resultatene i bevaringsområdene faktisk kan skyldes regional rekrutteringssvikt, slik det er gode indikasjoner på er tilfelle med torsken i Skagerrak/Kattegat. Om bevaringsområdene ikke kan dokumentere effekt på rekruttering, så vil de i det lange løp ikke kunne ventes å ha positiv verdi, hverken lokalt eller regionalt.

Overførbarhet til norsk kontekst

Mange av rapportene om marint vern bygger på studier med basis i tropiske og subtropiske økosystemer. Disse områdene er preget av et svært høyt artsmangfold, men lav tallrikhet av høstede arter. I kontrast til dette, karakteriseres våre havområder, som Nord-Atlanteren, av lavere artsmangfold, men høyere tallrikhet. Dette innebærer at erfaringene fra tropiske områder ikke nødvendigvis er direkte overførbare til våre havområder. Videre er det slik at tilfellene der nullfiskeområder har hatt stor effekt er i områder som ikke er i nærheten av å ha så god fiskeriforvaltning som vi har i Norge. I fravær av god fiskeriforvaltning, vil det trolig være større effekt av et verneområde.

Norge har lang erfaring i bruk av arealbasert forvaltning av sine havområder i regulering av fiskeriene. Andre effektive arealbaserte bevaringstiltak (OECM) er geografisk definerte områder som ikke er verneområder, men som er styrt og forvaltet for positiv og vedvarende bevaring og beskyttelse av biologisk mangfold. I rapporten «Other Effective Area-Based Conservation Measures – OECMs: Andre effektive arealbaserte bevaringstiltak» fra 2023⁵ gis en grundig gjennomgang av norske arealbaserte fiskeriforvaltningstiltak og deres bidrag til bevaring av marin natur. Den viser at norske fiskerireguleringer faktisk bidrar til bevaring av natur og biologisk mangfold, noen med eksplisitt formål, andre som bieffekt. Nullfiskeområder er med andre ord nødvendigvis ikke det

⁵ <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2023-45>

eneste tiltaket for positive effekter på bevaring av biologisk mangfold. Vi etterlyser dette perspektivet som grunnlag for høringsforslaget.

Hva er innført av regler og beskyttelsestiltak på fiskerisiden

Trålfrie soner	Areal 65 km ²
Søsterøyene	28
Dypkanten	6
Rauer-Struten	31
Helårlig trålforbud	65

Gytefelt torsk	Areal 325 km ²
Hvaler-området	155
Kurefjorden	10
Mossesundet	9
Frebergsvika	1
Indre Oslofjord	150
Fiskeforbud alle	326

Generelt kysttorskvern	ca. 2500 km ²
Forbud mot direktefiske etter torsk	
Forbud mot fiske med bunnsatte garn	

Korallvern	Areal 11,5 km ²
Fjellknausene	1,7
Tisler	1,8
Rauerfjorden	7,2
Søndre Søster	0,8
Helårlig fiskeforbud bunnredskap og trål	11,5

Hummervern	Areal 70 km ²
Kværnskjær/ Løperen	8,3
Rauerfjorden	8,5
Mossesundet	5,5
Son	1,6
Drøbak	0,8
Nesodden	2,05
Oslo havn	9,61
Gåsøya (Bærum)	4,53
Langåra (Asker)	1,97
Mulodden	0,9
Bastøy	3,2
Karlsvikodden	2,1
Bolærne	2,8
Sandø (Hvasser)	5,0
Stauper	6,6
Sandefjord	1,5
Indre Larviksfjord	1,8
Malmøya (Larvik)	1,4
Hetta	2,9
Kjøringen	0,2
Jomfruland	2,8
Valber (Kragerø)	1,6
22 områder	69,53

Verneområder (Fiskerireg) Hummer - fredningsområder Innenfor området Korallrev - forbudsområde §3	Korallrev - forbudsområde §3 Fiskerireguleringer Kysttorsk - forbudsområde	Hummer - fredningsområder Innenfor området Kysttorsk - stengte gytefelt jan-april Trålfrie soner i Ytre Hvaler er ikke inntegnet
--	---	--

Helårlig fiskeforbud bunnredskap og trål (Fungerer som tilnærmet 0-fiske områder i forhold til yrkesfiske)

Liste over innførte bevaringstiltak:

- Økt minstemål på reker (6,5 cm) 2017
- Innføring Real Time Closure (RTC) dvs. sanntidsstenging av fiskefelt i en periode for å bevare reke-/fiskeyngel 2017
- Forvaltningsplan med høstingsregel (HCR) for rekebestanden i Nordsjøen / Skagerrak 2018
- Påbud om sorteringsrist også innenfor 4 nm av grunnlinjen, d.v.s. i det kystnære rekefisket, for å unngå uønsket bifangst. Maskevidde i oppsamlingspose 120/160 mm utenfor/innfor gr. linje 2019
- Adgangsregulering i leppefisket, nye tekniske reguleringer 2017–2019
- Vern av gytefelt for torsk 2019
- Forbudt å fiske torsk fra Agder grense til Svenskegrense 2019
- Restriksjoner på yrkesfisket etter hummer 2019

Oversiktene og kartene ovenfor viser hvordan det er en innført en rekke tiltak for bevaring og beskyttelse av målressurser og miljøforhold.

Redskapsutvikling av trål rundt Oslofjorden

Fartøy som ligger i Utgårdskilen på Hvaler er representativ for de aller fleste som har Oslofjorden som sitt helårslige fiskeområde. Følgende er dermed en relevant beskrivelse av redskap og redskapsutvikling for området.

Fiskerne på Hvaler har på eget initiativ utviklet smårekerist som selekterer ut undermålsreke. Denne er godkjent av Fiskeridirektoratet for bruk i RTC områder. Det har også vært intensiv lokal forskning på maskeselektering av yngel/småreke. Firkantmasker, forskjellige garn typer, økt maskestørrelse, T90 masker, mm.

Trålen og tråldørene er også videreutviklet for å berøre bunnen lettest mulig, med tynnest mulig garn. Hvor man tidligere benyttet bunnen som spredningsmedium for dørene, brukes nå i større grad vannstrømmen til å holde trålen åpen.

Rapporten fra Havforskningsinstituttet «Effekter av bunntråling» fra 2023⁶ fremstår etter vårt syn som noe misvisende og lite representativ for fartøy hjemmehørende i Oslofjorden, da de aller fleste bruker enkeltrål (se sammenlikning i Tabell 1).

Tabell 1: sammenlikning av Oslofjord og «rapport Effekter av bunntråling»:

	Oslofjorden	Rapport
Fartøy	11 – 16 meter	10 – 40 meter
Tråldører	350 – 1000 kg	500 – 2000 kg
Senterklump	60% mer enn en dør	70% mer enn dørene
Døravstand		
Enkeltrål	20 – 40 meter	50 meter

⁶ <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2023-1>

<i>Dobbeltrål</i>	<i>75 – 85 meter</i>	<i>180 meter</i>
<i>Sveper</i>	<i>13 – 30 meter</i>	<i>30 – 50 meter</i>

Den delen av trålredskapet som berører bunn kalles er en vaier med bobbins/rullekuler i plast. Dette bunngearet er om lag 40 meter lang. I tillegg kommer deler av den nederste svepen på 30 meter. Bobbinskulene løfter selve trålen opp fra bunnen, og fra sjøbunnen til underkant av trååpningen er de siste årene økt fra 20 til 35 cm. Dette har vi gjort for at trålen skal gå renere og ta med seg minst mulig bifangst av bunndyr. Den økte avstanden reduserer risikoen for kostbar og skadelig fastkjøring.

Tråldørene til en slik trål veier 350–1000 kg pr dør, altså vesentlig mindre enn det som er vanlig i andre trålfiskerier i landet.

Farten det blir trålet med ligger mellom 1,1 og 1,4 knop. For å tråle med dette oppsettet kreves det ca 15 liter med diesel pr time, som er relativt lite utslipp CO2 pr. kg fangstet reke.

Seleksjon i redskap

Det er utviklet en «solderist» for å selektere ut undermålsreker i perioder det er mye av det. Dette er eneste lovlige redskap brukt i felt stengt i perioder grunnet mye undermåls reker.

Vanlig sorteringsrist for utsortering av fisk er påbudt brukt hele året fra 2019. Men fiskerne har brukt rist frivillig i over 20 år før dette, spesielt for å slippe innblanding av småfisk i fangsten.

I Utgårdskilen har man økt maskestørrelsen rundt rist fra 40mm til 45mm samt at vi har færrest mulig masker rundt rist for økt selektering.

Det er få eller ingen båter som bruker oppsamlingspose bak sorteringsristen. I løftet brukes 50 mm masker (45mm innvendig) 35 mm er minste tillatte. Det blir i perioder med mye mindre reke/industrireke også brukt et 2,5 meter langt stykke foran løft med 45 mm firkantmasker. Dette har en god seleksjonseffekt i disse periodene. Det blir også brukt andre tråltyper alt etter årstid. Forskjellen er maskevidden i forstykket på trålen. Vekt og antall flytekuler er sammenlignbart.

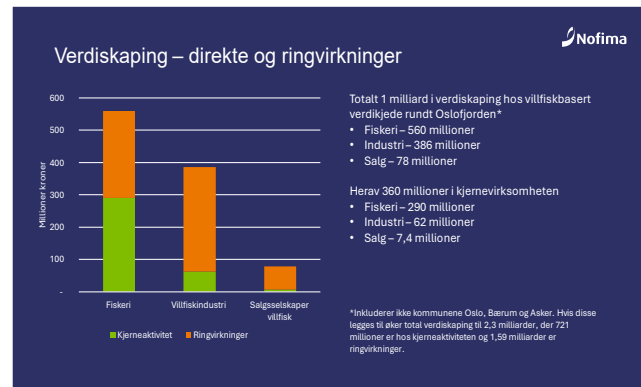
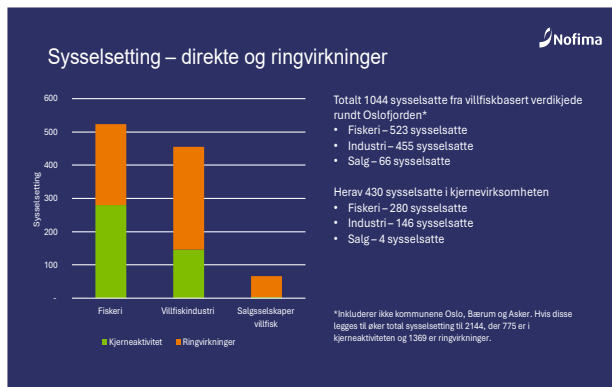
Oppsummering av redskapsutviklingen:

- Lav tyngde trål jmf. 133 kg positiv oppdrift
- Tynn tråd i garn.
- Bobbins med lav vekt som ruller over bunn
- Relativt lette tråldører
- Lav fart ved fiske, 1,1-1,4 knop
- Dieselforbruk pr/kg reker relativt lavt
- Betydelig større masker i bakre del enn det som er lovpålagt.
- Oppsamlingspose er på frivillig basis fjernet

Fiskerienes økonomiske og samfunnsmessige ringvirkninger

På oppdrag fra Norges Fiskerilag har Nofima utarbeidet og hentet ut tall som viser den villfiskbaserte verdikjeden rundt Oslofjorden. Gjennomgangen viser:

- Det er omtrent 1 milliard NOK i verdiskaping årlig hos den villfiskbaserte verdikjeden rundt Oslofjorden, hvorav 360 millioner stammer fra kjernevirksomheten (fiskeri, industri og salg)
- Det estimeres at det er 1044 sysselsatte fra den villfiskebaserte verdikjeden rundt Oslofjorden.

Landinger per fiskemottak i 2024:

Mottaker	Mottak	Landingskommune	Rundvekt	% av tot
FJORDFISK AS	A51	HVALER	9 621	1 %
FJORDFISK AS	ØF50	HVALER	685 708	46 %
FJORDFISK AS	ØF56	HVALER	10 719	1 %
FJORDFISK AS			706 047	47 %
BRØDR BERGGREN AS	VF58	SANDEFJORD	77 178	5 %
BRØDR BERGGREN AS	VF60	SANDEFJORD	133 812	9 %
BRØDR BERGGREN AS	VF64	SANDEFJORD	93 086	6 %
BRØDR BERGGREN AS			304 076	20 %
LANGESUNDFISK AS	TK75	BAMBLE	175 074	12 %
KRAGERØ SJØMAT AS	TK73	KRAGERØ	141 491	9 %
FÆRDER FISKEMOTTAK AS	VF242	FÆRDER	41 941	3 %
ØVRIGE MOTTAKERE			128 765	9 %
SUM			1 497 394	100 %

Fiskemottakenes betydning er avgjørende for livskraftige fiskerisamfunn for Oslofjorden. Det er kort vei til de nærmeste markedene, som er det av de store fortrinnene i å drive et nært og kortreist fiskeri i Sør-Norge.

Sør-Norges Fiskerlag sine vurderinger av høringsforslagene

Sør-Norges Fiskerlag er ett av tre medlemslag i Norges Fiskerlag. Vi har medlemmer fra Nordmøre til Østfold, som jobber som fartøyeiere og mannskap. Fiskerlaget representerer trolig omtrent 80 prosent av yrkesaktive fiskere i virkeområdet Oslofjorden. Våre vurderinger og innspill er basert på bidrag fra lokallagene Indre Skagerrak Fiskerlag og Indre Oslofjord Fiskerlag.

1) **Det tillates kun fritidsfiske etter fisk med håndholdte redskaper i Oslofjorden**

Sør-Norges Fiskerlag er opptatt av at befolkningen skal kunne delta aktivt i et bærekraftig fritidsfiske.. Selv om fritidsfiske er viktig å ivareta som kystkultur, mener vi det er svært viktig at fritidsfiske i større grad enn i dag må ilegges plikter som bidrar til bedre kunnskap om både omfang og ressursuttak.

Det må vurderes hvordan man kan tilrettelegge for konkrete løsninger som ivaretar fritidsfiskernes behov for tilgang på naturbruk og ressurser, samt forvaltningens ønske om bedre oversikt og mulighet for kontroll.

Fritidsfiske står trolig for en signifikant del uttaket av bunnfisk, da særlig på dybder og områder hvor det ikke foregår noe særlig yrkesfiske.

Sør-Norges Fiskarlag er enig i forslaget. Av hensyn til å oppnå sikrere kunnskap om det reelle unntaket fra fritidsfiske så burde det vurderes å innføre en registreringsordning for fritidsfiske, slik som det er innført for hummerfisket for hele Oslofjorden.

2) Antall teiner som kan brukes i teinefiske av fritidsfiskere halveres (fra 20 til 10 stk. per person)

Det vises til omtale i punkt 1. Det er omfattende teinefiske i Oslofjorden, både etter hummer og sjøkreps. Fritidsfiske må omfattes av godt utformede regler og tiltak som sikrer bedre oversikt over ressursuttaket. Det innebærer at bør kunne vurderes justeringer på antall redskap.

Sør-Norges Fiskarlag er enig i forslaget

Fiskeridirektoratet har vist til at det kan være et behov for å begrense antall teiner også i yrkesfisket, for hindre en eventuell vekst i dette fisket. Departementets vurdering er at dette tiltaket eventuelt må vurderes nærmere, i lys av hvilke tiltak fra denne høringen som blir innført. Dersom en fremtidig utvikling i dette fisket tilsier at antall teiner i yrkesfisket bør begrenses, vil en komme tilbake til dette på et senere tidspunkt.

Dersom myndighetene ønsker å stramme inn på reglene for antall teiner i fisket etter sjøkreps, krabber og andre arter, så må yrkesfiskere prioriteres. Vi mener at yrkesfisket etter sjøkreps og krabbe må ivaretas. Det foreslås at yrkesfiskere som har dokumentert aktivitet i seneste tre år, må kunne gis dispensasjon til å fortsette fisket med et antall teiner som kan bidra til opprettholdelse se av lønnsomhet og bærekraftig teinefiske.

3) Antall teiner som kan brukes i hummerfisket av fritidsfiskere halveres (fra 10 til 5 stk. per person)

Sør-Norges Fiskarlag er opptatt av at befolkningen skal kunne delta aktivt i et bærekraftig fritidsfiske. Dette betyr at fritidsfiske skal foregå på en måte som er oversiktlig og kontrollerbar.

Det er en stor interesse for hummerfiske, så det er viktig at myndighetene følger opp forvaltningen av hummerfisket på en god måte.

Sør-Norges Fiskarlag er enig i forslaget.

4) Fiske etter reke med teine forbys i fritidsfisket

Selv om Sør-Norges Fiskarlag ikke er motstander av teinefiske etter reker, så er det utfordrende å legge til rette for et fritidsfiske på en ressurs hvor yrkesfisket er kvoteregulert. Videre kan en

oppblomstring i teinefiske etter reker føre til utfordringer med redskapskonflikt mot trål og medføre spørsmål om havdeling.

Sør-Norges Fiskarlag er enig i forslaget.

Likevel ønsker vi å presisere at dersom det på et senere tidspunkt vurderes å drive et prøvofiske etter reker med teiner, må yrkesfiskere gis prioritet i gjennomføringen.

5) Nullfiskeområder

Innledende kommentarer

Forslagene er svært inngripende og reiser prinsipielle spørsmål av vesentlig betydning for hvilken naturbruk Norge skal ha i fremtiden. Dette gjelder både med hensyn til matproduksjon og når det gjelder fritidsaktiviteter.

Vi er svært bekymret for den indirekte effekten av nullfiskeområdene på gjenværende åpne områder. Ventelig vil det medføre et større press på gjenværende områder, lengre reisevei/mer fisketid og høyere drivstofforbruk. Dette er ikke adressert i tiltaksforslagene.

Da nasjonalparkene i sin tid ble opprettet, var det med ønske om å ta vare på spesiell og beskyttelsesverdig natur. Samtidig var det en visshet om at det var tradisjonelle fiskeplasser i områdene hvor det hadde vært høstet lenge. Det var en klar forutsetning at den tradisjonelle fiskeriaktiviteten skulle ivaretas også i de nye nasjonalparkene.

Da nasjonalparkene ble opprettet ble det også opprettet trålfrie soner i referanseområder. Det er en stor utfordring at det ikke foreligger sikker nok kunnskap om effekten av både tråling og samt de eventuelle positive effektene av å ikke tråle i disse områdene.

Derfor ønsker vi at forslagene må sentreres rundt kjente fiskefelt og praktiske problemstillinger, ikke om grenser etter nasjonalparkene, som er mer tilfeldig satt.

Sør-Norges Fiskarlags primære forslag er at det ikke innføres nullfiske i områdene.

Som et alternativ til nullfiskeområder, foreslås vi å justere redskapstygden for rekeetrålen for derved å redusere bunnpåvirkningen ytterligere. Dette kan oppnås gjennom reduksjon av tyngden av tråldører og midtre lodd. En slik justering må også sees i sammenheng med forslaget om havdeling. Vi ser positivt på redskapsutvikling som kan redusere fotavtrykket ytterligere.

a) Alt fiske forbys i nullfiskeområde 1 (Indre fjord)

Indre Oslofjord Fiskerlag (IOF) peker på følgende momenter.

Fisket i Indre Oslofjord er i dag basert på rekeetrål. Båtstørrelsen er minste kategori, og det samme er redskapene, trål og dører. Kaisalget av reker på rådhuskaia er en viktig kulturhistorisk del av bybildet. I tillegg forsyner det sjømatkjernerne med et kvalitetsprodukt, havfriske reker. Å tilby denne fiskerkategorien å fiske på de feltene i ytre Oslofjord som ikke foreslås lukket er ikke et overlevelsesalternativ. De små båtene som tilhører indre Oslofjord vil ikke klare å konkurrere med større rekeetrålerne fra Hvaler og Telemark som vil også bli trent sammen hvis deler av deres i dag brukte rekefelt blir stengt. Avstanden og tiden fra fiske til kai vil redusere fangstkvaliteten og med

det redusere inntektene og samtidig øke drivstoffutgiftene. Med andre ord fjerne lønnsomheten. Og uten lønnsomhet vil næringsaktiviteten forsvinne.

Det er aktive fiskere i indre Oslofjord som er 13. generasjons fisker og 14. generasjon er snart klar.

Tiltak

Fiskerne i Indre Oslofjord er klar til å bidra til gjenoppbygging av fiskebestandene i Oslofjorden i en plan som kan kombinere gjenoppbyggingsmålet med et fortsatt levedyktig fiskeri:

Følgende tiltak kan være elementer i en gjenoppbyggingsplan;

- Fangstperiode, Fisketid, Kvote, Båttørrelse, Redskapsstørrelse, Tråldørstørrelse, Skillerist, Referanseområde, Prøvetaking, Rapportering m.v.

Fangstperiode og Fisketid

Dagens regulering er trålforbud 1.jan til 1.mai og 90 tauetimer i uka fra 1.mai til 31.desember. Trålforbudet er begrunnet med rekruttering og sammenfall med gyteperioden for fisk i fjordbassenget. Et begrenset reketrål fiske vil i minimal grad påvirke gytingen og en reduksjon av den samlede belastningen over hele året vil være mer virkningsfullt siden det også vil ivareta hensynet til yngel i oppvekstfasen.

Dagens regulering med 90 timer i uka i 8 måneder (35 uker) gir en samlet årlig trålbelastning på 3150 timer. Vi vil foreslå en reduksjon til 45 timer i uken hele året, der 45x52 timer er 2340 timer over året som gir 25% reduksjon i tråltid.

Kvoter

Dagens regulering gir 8 tonn på årsbasis og alt kan fiskes i Indre Oslofjord. Det primære markedet for fisket i Indre Oslofjord er direkte salg fra kai, og kvantum som kan fiskes i det området kan reduseres til 4 tonn uten at det skader kaisalget og resten fiskes utenfor Drøbak. Sammen med redusert tråltid vil dette i sum gi en halvering av innsatsen i Indre Oslofjord.

Båt og redskap

Det er ingen reguleringsbegrensninger på båt-, redskapsstørrelse og -utforming bortsett fra kravet om rist og oppsamlingspose.

IOF vil ikke tilrå å innføre størrelsesbegrensning på fartøy for å kunne fiske i Indre Oslofjord ettersom større båter både er sikrere og bedre kan ivareta kvalitet. Båttørrelsen ha slik sett mindre betydning enn hvor grov redskap som benyttes.

Det er ikke begrensninger på størrelse på trål og på tråldører i dagens fiske i Indre Oslofjord. Vi vil foreslås at trålstørrelsen begrenses til 1300 masker og tråldørene til 70 tommer. Dette vil gi en vesentlig reduksjon i effektivitet. Den direkte og indirekte miljøpåvirkningen, som kommer i tillegg til reduksjonen i kvoten, vil også bli kraftig redusert.

For ytterligere å minimere effekten av reketrålningen på fiskebestanden vil vi akseptere at dispensasjonene fra ristpåbud som i dag er gitt i reketrål fisket blir opphevet, og at det fastsettes et generelt påbud om skillerist.

Det bør kunne legges opp til at inntil fem fartøy kan delta i planen, under nærmere definerte kriterier.

Referanseområde

For å kunne følge utviklingen i fjorden og ha muligheten til å sammenligne felt som fortsatt fiskes på med stengte områder, vil IOF foreslå at tråldraget ved Langåra stenges

Prøvetaking og rapportering

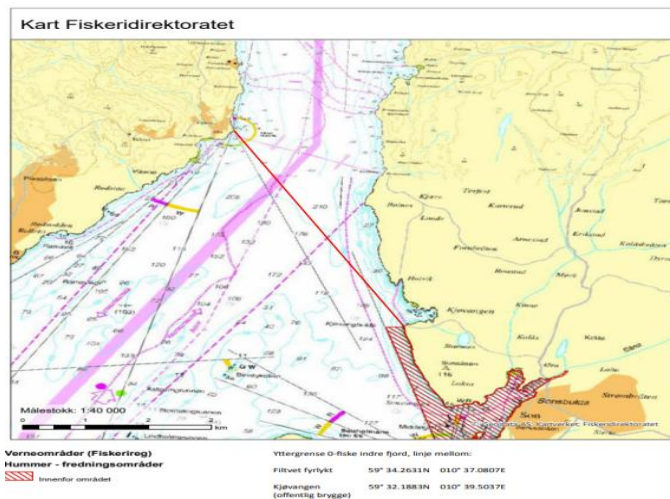
IOF vil tilby at reketrålterne pålegges særskilt rapportering til forvaltningen og Havforskningsinstituttet/Universitetet i Oslo o.a. samt ved å kalibrere med forskningsfartøyet "Trygve Braarud" muliggjøre at data fra felt med fortsatte tråldrag kan sammenlignes med data som viser utviklingen i "Langåra-draget" som er lukket. På den måten kan effekten av trålforbud dokumenteres,

En slik gjenoppbyggingsplan må detaljene i disse tiltakene gjennomgå med Fiskeridirektoratet og Havforskningsinstituttet for å sikre best mulig utforming som både gir relevante datasett og er gjennomførbart i fisket.

Alternativ grensejustering for Indre Fjord

Sør-Norges Fiskarlag mener den foreslåtte grensen Horten-Moss ikke kan støttes. Vi ønsker å foreslå en ny grense som settes mellom Filtvedt og Kjøvangen. Grense opp mot Drammensfjorden og Sandebukta

Disse justeringene vil ivareta tradisjonelle og lokale fiskeriinteresser. Dette er fiskeplasser som blir brukt til krepseteinfiske, hummerfiske, mye blir da fredet.

Justeringene vil fremdeles ivareta og beskytte viktigste områder nordover i fjorden. Disse områdene er store gruntvannsområder med store gressbanker og fine oppvekstområder for all små fisk. I disse områdene er det også mye oppvekst av anadrome fiskearter. Sandeelva er stor sjøørretelv hvor den gyter, og noe laks, munningen til Drammelselva blir også fredet med dette justerte forslaget. Krepseteiner står på dypere bunn og fisker ikke fisk eller anadrome fisker, som innebærer et minimum av bifangst.

b) Alt fiske forbyes i nullfiskeområde 2 (Færder nasjonalpark)

Sør-Norges Fiskarlag kan ikke støtte et nullfiske i Færder.

Området preges av små og større renner på bunn og båer over og under vann. Det foregår et utstrakt yrkes- og fritidsfiske med passive redskaper etter hummer, krabbe og sjøkreps. Området har i dag to store hummerreservat, et ved Bolærne i nord og et mellom Sandøya, Vestre Bustein og Store Færder i sør. Disse fungerer nærmest som nullfiskeområder, da det er forbud mot all bunnredskap. Ved opprettelsen av disse reservatene ble store områder båndlagt, og allmenheten har mistet mange teineplasser.

Færder-området har en sterk bestand av leppefisk som per i dag nyttes av fire båter i lukket gruppe.

Området øst av Tjømelandet og Færder har flere reke- og krepsetråldrag som hovedsakelig benyttes av den mindre flåten. Reke- og krepsetråldragene nyttes mest høst og vinter, og gir flåten ly for vindforholdene på denne årstiden. Ved en eventuell stenging av området for tråling, vil også den minste flåten presses ut i området lenger sør, med tildels sterk strømsjø (se «Den norske los» bind 2 – Farlige bølger), og betydelige værhindringer av fisket. Det er uheldig av flere årsaker.

Allerede i dag ser en så store mengder med dårlig merket redskap fra fritidsfiskere at det oppstår brukskollisjoner på feltene. Da en også opplever en manglende kontroll med antall teiner som nyttes i fritidsfiske etter hummer, krabbe og kreps, ser en på utøvelsen av et framtidig yrkesfiske med stor bekymring.

Dersom området skulle bli stengt som foreslått i høringsdokumentet, vil mye redskap flyttes ut i de få gjenværende rennene som er trålbare, noe som igjen vil umuliggjøre aktivt yrkesfiske der i store perioder av året.

Vi vil i denne sammenheng vise til at Fiskeridirektoratet i Egersund og Fiskerlaget Sør tidligere utarbeidet et forslag om havdeling som hadde til formål å hindre brukskollisjon i rennene nær land. Forslaget ble oversendt Fiskeridirektoratet i Bergen, og der ligger det, uten at noen av de anbefalte tiltakene er iverksatt.

Dersom en skulle komme til å gå til så drastiske skritt som å vedta nullfiskeområder, må en igjen ta fram denne arbeidsgruppens tilrådninger, og innføre en form for havdeling.

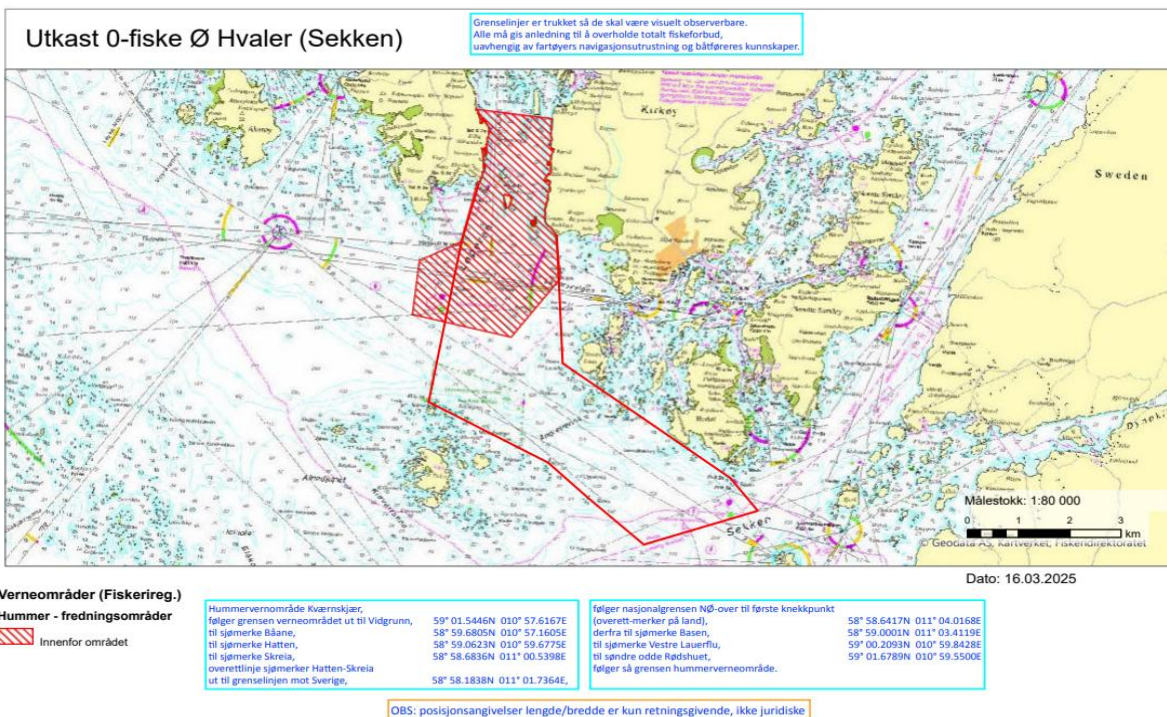
En vil på bakgrunn av de faktiske opplysningene, og inngående lokalkunnskap, om fiskeriaktiviteten i området, samt en beskrivelse av de negative konsekvensene en eventuell stenging vil ha, sterkt fraråde et nullfiskeområde.

c) Alt fiske forbyes i nullfiskeområde 3 (Hvaler nasjonalpark)

Hvaler er et svært viktig område for reke- og krepsetråling. Feltene ligger nær havn og mottak hvilket bidrar til å opprettholde næringsaktivitet og lønnsomhet i Utgårdkilen og nærmarkedene.

Yrkesfiskerne vil med det foreslåtte området miste tre mye brukte reke- og krepsetråldrag, og ytterligere tre viktige felt dersom også «dyp»-Sekken inkluderes. Det er også viktige felt for brislingfiske, samt områder for teinefiske etter leppefisk, hummer, krabbe, sjøkreps, samt dorgefiske etter makrell. Det er også et omfattende teinefiske fra fritidsfiskere innenfor området.

Sør-Norges Fiskerlag kan ikke støtte det foreslåtte nullfiskeområdet i Ytre Hvaler. Vi ønsker å foreslå et alternativ nullfiskeområde.

Om alternativt forslag til nullfiskeområdet i Hvaler

Området er representativt, og inneholder de fleste undersjøiske naturtyper og påvirkningsfaktorer for Ytre Hvaler nasjonalpark. Fra strandsonen med tang- og tarebelter, til dyprenner på 250m. Det har variert topografi, dybde-, strøm- og bunnforhold, med hardbunn, bløtbunn, fjell, morene, skjellsandforekomster og korallrev (Tislerrevet).

Dyprennen gjennom området går fra Norskerenna gjennom Hvalerdypet og fortsetter sydover inn i Kosterhavets nasjonalpark. Det er et stort mangfold av bunnhabitater i området. Ulike organismer finnes på mudderbunn, sandbunn, stein- og grusbunn og fjellbunn. Andre fysiske miljøforhold, som lys, dyp, saltholdighet og havstrømmer, spiller avgjørende roller for forekomst og utbredelse av arter. Det meste av fisk- og skalldyr-arter som er registrert i nasjonalparken finnes i området.

Området overlapper både med vernet gytefelt for torsk og gytefelt torsk MB, og inkluderer hummerfredningsområdet Kværnskjær. På grunt vann er påvirkning fra Glomma, primært i form av ferskvann, styrende for utbredelsen av alger og dyr. Partikkeltilførsel fra Glomma påvirker både dype og grunnere områder, mens sedimentering hovedsakelig skjer i de dypeste områdene. Økende avstand fra Glommas munning gir generelt høyere saltholdighet og et større mangfold av organismer, men det er lokale variasjoner fra dette mønsteret, ofte bestemt av topografi, eksponering og andre ytre forhold.

Ytre Hvaler er et bølgeeksponert område og mesteparten av strandlinjen innenfor det foreslåtte området har dyre- og algesamfunn som er tilpasset dette. I de mest eksponerte områdene består strandlinjen nesten utelukkende av fjell og større stein som er kolonisert av hardbunn, med tang og tarebelter.

Foreslått område inneholder flere sjøfuglreservater. Nasjonalparksenteret på Storesand ligger på dørterskelen til det foreslåtte nullfiske-området, og vil være et direkte vindu til prosjektet, som bør

presenteres fortløpende. Det gir allmenheten et direkte og nært forhold til hva prosjektet faktisk er - det er ikke noe diffust «uti havet». Gir forståelse av at 0-fiske er et svært inngripende forvaltningsmessig grep, som her berører både yrke- og fritidsfiske.

Områdets grenser er visuelt observerbare, med sjømerker og overrett-merker. Et relativt enkelt kontrollerbart, trafikkert/beferdet område, med mange øyne som følger med. Oppsyn kan også i en viss utstrekning skje fra land. Området er av en slik størrelse at det burde være overkommelig å gjennomføre nødvendig forskning der. Vi forutsetter at et 0-fiske-område krever omfattende forskningsmessig dokumentasjon ved etablering, samt senere kontinuerlig oppfølging. De dypeste områdene i fjorden fremstår tydeligvis mest eksotiske, men er svært tid- og kostnadskrevenne å forske på.

Vekster og dyr i de dypeste partiene viser seg jo også være relativt vanlige for slike områder, etter som mer og mer av norskekysten blir undersøkt. Vi vil også bemerke at undersøkelser presentert i «Frisk Oslofjord»-rapporten viser at dypvannsvegetasjon eksisterer i beste velgående kloss inntil aktive trålfelt.

Yrkesfiskerne vil med det foreslåtte området miste flere mye brukte rekestråldrag. Det er også viktige felt for brislingfiske, samt områder for teinefiske etter leppefisk, hummer, krabbe, sjøkreps, samt dorgefiske etter makrell. Det er også et omfattende teinefiske fra fritidsfiskere innenfor området.

6. Fiske etter reke med rekestrål og fisket etter kreps med krepsetrål forbys innenfor grunnlinjene for fartøy med hjemmelslengde over 11 meter

Sør-Norges Fiskarlag kan ikke støtte forslaget om størrelsesgrense for trålfartøy, da det gir liten mening å skille mellom lengdegrenser i området.

Bakgrunnen er at det finnes få eller ingen alternative områder å fiske på for flåten over 11 meter under vinterfisket. De må da eventuelt fiske på mindre reke lenger ut, til en dårlig pris. Dette er uklokt av hensyn til både økonomi, klimautslipp og biologi.

Som et alternativ kan det vurderes å innføre en vektgrense for tråldører innenfor grunnlinjen i hele reguleringsområdet.

Under forutsetning at det ikke innføres/minimeres nullfiske i nasjonalparkene, bør det vurderes å innføre en redskapsjustering for alle.

Et mulig utgangspunkt er en vektgrense på 1000 kg pr tråldør og midtre lodd. Det vil medføre mindre påvirkning på bunnhabitatene. Det anmodes på det sterkeste om at myndighetene diskuterer konkrete løsninger med fiskerinæringen. Vi vil hevde at utviklingspotensialet er stort.

7. Fiske etter brisling og sild forbys i Oslofjorden, innenfor en linje som følger de sørlige grensene til nasjonalparkene

Den ferske toktrapport fra HI⁷ peker på en positiv utvikling i de pelagiske bestandene.

⁷ <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/toktrapport-2025-5>

Vår vurdering er at dette fisket tilfredsstillende internasjonale krav til bærekraftighet. Bestandsnivået er tilfredsstillende, og det er ingen/minimalt bifangst. Det er få indikasjoner på at brislingfisket i Oslofjorden har noen negativ effekt på noen komponenter i økosystemet i Oslofjorden.

I det pelagiske notfisket kastes det på tette stimer, og det er ikke utfordringer knyttet til bifangst av torsk og annen bunnfisk. Fiskeridirektoratets inspeksjoner viser at innblanding av andre arter enn brisling og sild er svært lav.

Ettersom det pelagiske fiskeriet i Oslofjorden er et lite fiskeri med en gjennomsnittlig fangstverdi pr. år på 3,5 millioner i perioden 2013-2023, ville et forbud mot å drive dette fisket ikke få store samfunnsmessige konsekvenser. Et forbud ville imidlertid ramme enkeltpersoner/rederier som fortsatt driver dette tradisjonsrike fiskeriet, som er en viktig del av den historiske kystkulturen rundt Oslofjorden.

Sør-Norges Fiskarlag kan ikke støtte forslaget.

Det foreslås at grensen endres til Filtvedt/Hurum, likt vårt alternative forslag til Indre Fjord, og ingen størrelsesbegrensning på fartøylengde. Det kan også vurderes å innføre en kortere sesong enn i dag.

8. Fartøy med hjemmelslengde over 13 meter i fiske etter brisling og sild kan kun fiske utenfor grunnlinjene

Se vurdering og beskrivelse ovenfor.

Sør-Norges Fiskarlag mener forslaget ikke kan innføres.

9. Adgangen til å gi dispensasjon fra påbudet om sorteringsrist i fisket etter reke med rekestrål og fisket etter kreps med krepsetrål fjernes

Dette forslaget er i tråd med hvordan flåten i området har utviklet og tilpasset sin drift i dag.

Sør-Norges Fiskarlag støtter forslaget om at adgangen til dispensasjon oppheves, og at det innføres et påbud om sorteringsrist

10. Bruk av oppsamlingspose og krepsepalte i fisket etter reker med rekestrål og fisket etter kreps med krepsetrål forbys

Trålfiske etter sjøkreps er et viktig supplement for rekeflåten i Oslofjorden. Med svingninger i rekefisket og reduksjon av kvoter, er det et godt alternativ å kunne fiske på en bærekraftig bestand med sjøkreps. Ytterligere reduksjon i denne flåten kan gjøre mottakene økonomisk ulønnsomme og føre til nedleggelse. Dette kan føre til økt svart salg, og den viktige ressurskontrollen som utføres av disse mottaksstasjonene blir krevende. Også publikum, lokale restauranter og butikker kan miste muligheten til å bli tilbudt lokal kortreist og fersk sjømat som er fisket på en bærekraftig måte.

Kystvakta har systematisk drevet kontroll av samtlige fartøyer i Oslofjorden de siste 15 år. Felt har aldri blitt stengt, eller lagt som aktsomhetsområde, grunnet innblanding av småfisk/ungel, hverken med

eller uten rist. Krepsepalte er kun for å ta vare på sjøkreps, som igjen er et viktig økonomisk tilskudd i våre fangster. Spesielt i vinterhalvåret, da reka trekker grunnere for å gyte, er det mer kreps i fangstene.

Dagens lovverk i krepsetrål innenfor grunnlinjen påbyr 70 mm firkant-maske siste 8 meter av trålsekken. For å tilpasse oss samme tekniske regler for krepsetråling som EU har, kan vi akseptere at seleksjonskrav på utsiden av 4nm grensen, og i EU sonen, også gjøres gjeldende innenfor 4nm.

Trålfiske etter sjøkreps er et viktig supplement for rekeflåten i Oslofjorden. Med svingninger i rekefisket og reduksjon av kvoter, er det et godt alternativ å kunne fiske på en bærekraftig bestand med sjøkreps.

Det gir fartøyene to alternativer for å unngå bifangst av fisk:

- 70 mm firkant masker sammen med 35mm, fiskerist med utslippsåpning i topp.
- 90 mm diamantmaske og 3m med 270 mm masker i topp seksjonen (for utslipp av fisk), kalt Seltrapanel.

Seleksjon i rekeetrål

Rist i rekeetrål med 19 mm spileavstand har vært brukt frivillig i rekeetrålfisket i veldig mange år, og ble lovpålagt innenfor grunnlinjen i mai 2019.

ICES gir kvoteråd for nordsjøtorsk, og kvoten fordeles mellom Nordsjøen og Skagerrak. Den norske andelen av torskekvoten i Skagerrak er kun 3,6%, det øvrige deles av Danmark og Sverige. (Norsk kvote var 50 tonn i 2024, med økning til 65 tonn i 2025, hovedsakelig avsatt til bifangst.). Det er derfor generelt forbud mot direkte fiske etter torsk i Skagerrak for norske fartøyer, og kun tillatt med 2,5% bifangst av torsk i rekeetrål. Det sier dermed selv at trålerne ikke fisker etter torsk, hverken utenfor eller innenfor grunnlinjen. Problemet for fiskerne er unngå torsk, som jo finnes i dypet i hele fjorden. Den norske torskekvoten i Skagerrak bør imidlertid fiskes, og dette skjer hovedsakelig ved bruk av oppsamlingspose for bifangst i trålfisket.

For å imøtekomme krav om å fullstendig avstå fra bifangst av fisk i rekeetrål i Oslofjorden, kan vi akseptere å fiske uten oppsamlingspose for fisk innenfor grunnlinjen. Kun ren fiskerist med udekket åpning over, der all fisk går rett ut.

Krepseåpning

Fiskerist i rekeetrål ble påbudt mai 2019 på innsiden av 4mils-grensen. Fisk følger rista opp og ut gjennom en åpning i trålposen over rista. I perioder er det mye sjøkreps på rekefeltene, legger krepsen seg mot rista og tetter den, slik at heller ikke reker kommer inn i trålposen. Etter ristpåbudet har det derfor vært tillatt å tråle med en 15cm høy åpen spalte tvers over bunnen av rista, for ta vare på sjøkreps som legger seg nederst på rista, og holde denne ren for kreps. Det har blitt gjort to forsøksstokt med HI og Fiskeridirektoratet for å dokumentere effekten av fiskerist med krepsepalte, og synliggjøre om det var fiskearter som gikk inn i trålposen.

Begge forsøk viste svært gode resultater, og krepsåpningen nederst i rista ga ingen, eller ubetydelig, bifangst av fisk/fiskeyngel⁸.

Sør-Norges Fiskarlag kan støtte et forbud mot bruk av oppsamlingspose for fisk innenfor grunnlinjen.
Sør-Norges Fiskarlag kan ikke støtte et forbud mot bruk av krepsespalte.

Våre alternativer forslag og justeringer er da følgende:

- I perioden 1. november til 30. april gis det tillatelse til å tråle reker med fiskerist med krepsespalte innenfor 4nm.
 - Denne perioden er det minst yngel og mye kreps som legger seg på rista og blokkerer for reke.
- Det blir tillatt å tråle kreps med både fiskerist og seltra-panel
- Det etablerte systemet med stenging av felt (RTC) er tilstrekkelig og videreføres. Det kan eventuelt vurderes å stenge felt for lengre tid dersom bifangst er en vedvarende utfordring.
- Bifangst av kreps kan utgjøre kr. 2-300.000 og oppover, - i inntekt i denne perioden. Derfor bør dette beholdes av hensyn til lønnsomhet for fangst- og mottaksledd.

11. Fiske med bunnsatte garn, line, snurrevad, ruser og annen redskap egnet til å fiske bunnfisk forbyr i hele fjorden

Det er viktig å bevare et yrkesfiske med teiner, og vi vil advare mot å redusere antall redskap. Fiske etter krabber og andre bunndyr enn fisk med teiner skal være tillatt.

Sør-Norges Fiskarlag er enig i forslaget. Forbudet er viktig for yrkesfisket som foregår med teiner.
Teinefiske bør prioriteres framfor de andre nevnte redskapene.

12. Adgangen til å gi dispensasjon fra forbudet mot bunnsatte garn fjernes

Sør-Norges Fiskarlag er enig i forslaget.

Yrkesfiskere som fratras denne dispensasjonen må likevel kunne fortsette et fiske med teiner, og prioriteres i situasjon hvor også fritidsfiske begrenses.

Dersom man tar bort disse dispensasjonene, så forventer vi på samme måte som forslaget om gjenoppbyggingsplan. Prøvetaking, tilstedeværelse og undersøkelser gjennom fiskeinnsats i kontrollerte former bør vurderes. Eksempelvis så kan det være et fiske etter flyndre/flatfisk om våren gjennom dispensasjon være en løsning som ivaretar lokale fiskeriinteresser.

Våre oversikter tilsier at det gjelder om lag 10 fartøy som er aktive med dispensasjon. Det bør vurderes hvordan disse aktørene skal kompenseres som følge av bortfall av sitt næringsgrunnlag.

Vi forventer at regjeringen kommer med en løsning som ivaretar dette. Fiskarlaget vil bidra til slike løsninger i samarbeid med myndighetene.

https://imr.brage.unit.no/imr-xmlui/bitstream/handle/11250/194414/HI-Nytt_1-2014.pdf?sequence=1&isAllowed=y

13. Adgangen til å gi dispensasjon fra forbudet mot fiske i gytefelt for torsk fjernes

Sør-Norges Fiskarlag er enig i forslaget.

Yrkesfiskere som fratas denne dispensasjonen må kunne fortsette et fiske med teiner, og prioriteres i situasjon hvor også fritidsfiske begrenses.

Disse må også kompenseres som følge av bortfall av sitt næringsgrunnlag.

Økonomiske og administrative konsekvenser av forslagene

Mange yrkesfiskere langs Oslofjorden er allerede under økonomisk press grunnet reduserte bestander og økte reguleringer. Høringsforslaget vil kunne føre til økonomiske tap for flåte- og mottaksledd, og medføre bortfall av arbeidsplasser. Ringvirkninger i størrelsesorden 1 MRD NOK er estimert av Nofima for hele området, så disse konsekvensene må kunne forventes:

- Bortfall av kritisk masse fiskeri, fiskemottak og tjenester i fiskerihavner for å opprettholde et levende fiskerisamfunn
- Direkte tap av inntekt for fiskerne og deres familier.
- Økte konkurser blant små og mellomstore fiskeribedrifter.
- Redusert tilgang til lokalt fanget sjømat, noe som kan påvirke restauranter og sjømatbutikker negativt.
- Negative konsekvenser for beredskapen i Oslo-regionen, spesielt når det gjelder matsikkerhet, forsyningslinjer og maritim kompetanse.
- Kostnader for myndighetene til kompensasjon og omstilling.

Juridiske vurderinger av høringsnotatet

Høringsforslaget går langt og kan likestilles med beslaglegging av fiskefelt og delvis styrt avvikling av det lokale yrkesfisket.

Havressurslova i sin formålsparagraf er både en miljølov og næringslov. Dette innebærer at flere hensyn må balanseres når myndighetene skal regulere et hensiktsmessig fiske.

Forvaltningsprinsippet er retningsgivende for hvor vidtgående fullmakter forvaltningen har og det avgjørende er at de beslutninger som gjøres er innenfor en bærekraftig ramme, bygger på en helhetlig tilnærming og basert på grundig, faglig kunnskap.

Etter vår vurdering fremstår det som at hensynet til næring og kystsamfunn har måttet vike i uhensiktsmessig stor grad sett opp mot miljøformålet, særlig når det er lite som tyder på at tiltakene vil gi ønsket effekt.

Angående kompensasjon

Høringsnotatet omtaler også: «*Ettersom aktørene i stor grad allerede har fangstgrunnlag i andre områder, vurderes det i utgangspunktet ikke som nødvendig å vurdere eventuell kompensasjon for bortfall av fangst i dette fisket. Det kan imidlertid være noen aktører som får fangstgrunnlaget*

reduisert så betydelig at det vil være hensiktsmessig å vurdere om disse skal kompenseres. Dette vil vurderes nærmere i etterkant av høringen og når det er tatt stilling til hvilke tiltak som skal innføres.»

Vi vurderer at myndighetene går langt i å erkjenne at fiskere kan være "rettighetshavere" som har et erstatningsrettslig vernet rettsposisjon.

Det er uklart hvilket grunnlag en slik kompensasjon skal hjemles, og hvorvidt det skal følge et lovfestet eller ulovfestet grunnlag. Dette må avklares av myndighetene.

Forskriften formål er.. «å bidra til å gjenoppbygge økosystemet i Oslofjorden.» Det er prinsipielt betenkelig at det ikke er grunnlaget for selve fiskeutøvelsen (rekebestanden) som er årsak, men at det er hensynet til økosystembedring. Vi kjenner ikke til at det tidligere er innført tilsvarende regler som fratrukker fiskerne fiskemuligheter utover manglende tilgjengelig kvote på fiskeressursen.

Etter vår vurdering må det derfor vurderes en ny form for praksis som sikrer at næringsutøverne som ikke lenger kan utøve sitt virke gjennom en etablert rettighet og tilgjengelig ressurs, skal kunne omstille seg og kompenseres i den 10-årsperioden som forslagene er tenkt å gjelde.

Eksempel på kompensasjoner- Fiskeri og petroleum

Petroleumsloven - Kapittel 8. Særlige regler om erstatning til norske fiskere

«Dette kapittel gjelder erstatning for økonomisk tap som petroleumsvirksomheten påfører norske fiskere som følge av at virksomheten legger beslag på fiskefelt, eller medfører forurensning og avfall eller ved at innretning eller tiltak i forbindelse med plassering av denne volder skade.»

Fiskere har i havvind og olje saker krav på erstatning dersom et fiskefelt blir beslaglagt. Det var i olje først og fremst tenkt på utblåsning av olje og utslipp av kjemikalier som gjorde et felt ødelagt i årevis. Disse lovene gir fiskere som hadde tilknytning til området rett på erstatning for sine fisketap i inntil 7 år, altså for at de kan omstille seg.

Dette eksempelet bør kunne brukes av forvaltningen som prinsipp også når det er verneformål og mange eksterne miljøpåvirkningskilder fra land osv. som forårsaker at fiskefelt blir beslaglagt, slik tilfellet er i Oslofjorden.

Eksempel - Avvikling av pelsdyrnæringen

Selv om dette eksempelet ikke er direkte sammenliknbart med høringsforslaget, så gir et en pekepinn på hvordan myndighetene håndterte kompensasjon for næringsutøverne i en situasjon hvor avvikling var hovedmålet.

- Avviklingen og vilkårene for kompensasjonen ble laget samtidig som beslutningen om avvikling ble fattet.
- Loven er grunnlaget for erstatning
- Ikke culpa-uaktsomhet – andre hensyn enn utøvernes subjektive skyld

Vi mener at dersom høringsforslaget blir innført i sin helhet, må det legges til rette for kompensasjon og omstillingsmidler i et parallelt lovfestet/regelfestet løp som sikrer forutsigbarhet for aktørene, både i form av fiskefelt som beslaglegges for verne og dispensasjoner som bortfaller i form av tapt inntekt.

Avsluttende bemerkninger

Forslaget om å stenge Oslofjorden midlertidig for fiske kan fremstå som svært nødvendig av mange gode grunner, gitt det bakteppet vi har redegjort for. Men vi må understreke at grunnlaget hviler på mangelfulle vitenskapelige data og overser viktige faktorer som forurensning og mekanisk habitatødeleggelse. Et totalforbud vil kunne føre til unødvendige økonomiske og sosiale konsekvenser, samtidig som det ikke nødvendigvis vil ha den ønskede effekten på fiskebestandene. I stedet bør det satses på mer kunnskapsbaserte tiltak, målrettede restriksjoner og en helhetlig tilnærming til problemene i Oslofjorden.

Med de foreslåtte grensene så vil fiskepresset flyttes til andre åpne områder. Det vil medføre til at flere fartøy trolig vil miste vesentlig grunnlag. Det medfører igjen at regjeringen må legge til rette for at de gjenværende fiskeriene blir ivaretatt, samtidig som fiskerne som mister grunnlaget vil forvente former for omstillings- og kompensasjonsbidrag.

Selv om en midlertidig stenging av Oslofjorden for fiske kan ha miljømessige fordeler, vil det også ha betydelige konsekvenser for lokalmiljøene. Yrkesfiskere, fritidsfiskere, lokalt næringsliv og kulturelle tradisjoner vil alle bli påvirket, og det er derfor viktig at slike tiltak balanseres med støtteordninger og alternative løsninger. En mer målrettet og kunnskapsbasert tilnærming kan være et bedre alternativ enn et fullstendig fiskeforbud.

Vi kan ikke støtte alternativ 3 med slike omfattende nullfiskeområder. Vi anmoder myndighetene til å innføre Fiskarlagets forslag til justeringer og alternativer. Dette er alternativer som på en bedre måte ivaretar den nødvendige balansen og vil ha tilstrekkelig oppslutning hos næringsaktørene.

Dersom myndighetene vil justere sine forslag så vil vi be om at det igangsettes en prosess som inkluderer de berørte interessene i området. Fiskarlaget er beredt på å bidra med løsninger i en slik prosess.